

Handlingsplan mot våldsbejakande extremism

2018-2020

Innehåll

Bakgrund	3
Metod.....	3
Våldsbejakande extremistiska miljöer.....	4
Autonoma miljö.....	4
Vit makt-miljön	4
Religiösa extremistmiljön.....	4
Generella förebyggande insatser	4
Specifika förebyggande insatser.....	4
Individeriktade förebyggande insatser	4
Målområde 1. Organisation och samordning	6
Målområde 2. Kunskap och stöd.....	7
Målområde 3. Situations- och behovsanpassade åtgärder.....	8
Ansvar och uppföljning	8

Bakgrund

Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ett ideologiskt mål. Säkerhetspolisen använder ordet extremism för att beskriva rörelser, ideologier eller individer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning. Den grundläggande politiska normen, där politiska mål och samhällsförändringar kan påverkas genom politiken och uppnås genom demokratiska processer, accepteras inte. Extremism används också för att beskriva företeelsen där individer använder extrema metoder för att förändra samhället i önskad riktning. Våldsbejakande extremism förekommer både inom den politiska och religiösa sfären.

I juni 2014 beslutade regeringen om direktiv till en nationell samordnare för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism. Samordningen har haft karaktären av en genomförandekommitté. Samordningen är en del av en större satsning från regeringens sida i fråga om terrorstrategier, handlingsplaner för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism och ett stort antal uppdrag till en rad myndigheter. I samordningens uppdrag har det ingått att verka för att kunskapen om våldsbejakande extremism ökar och att förebyggande metoder utvecklas och att kommunerna tar fram lokala handlingsplaner/strategier för att förebygga förekomsten av våldsbejakande extremism. Samordningsuppdraget upphörde den 12 januari 2018. Den 1 januari 2018 inrättades Center mot våldsbejakande extremism (CVE) vid Brottsförebyggande rådet (BRÅ). Centret ska på olika sätt stärka det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism i Sverige, och ytterst förebygga ideologiskt motiverad brottslighet och terrorism.

CVE:s fyra huvuduppgifter är:

- Främja utvecklingen av förebyggande arbete nationellt, regionalt och lokalt.
- Verka för en högre grad av samordning och effektivitet i arbetet.
- Ge behovsanpassat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer i frågan.
- Samla och sprida kunskap, baserad på forskning och beprövad erfarenhet, och verka för en kunskapsbaserad praktik.

Som stöd till kommunerna tog samordningen fram tolv rekommendationer att utgå ifrån vid upprättande av en handlingsplan.

- Insatser på flera preventionsnivåer
- Kontinuerlig och bred samverkan mellan berörda aktörer
- Samverkan i befintliga strukturer
- Samverkansgrupper bör inkludera aktörer på samtliga preventionsnivåer
- Utgångspunkt i uppdaterad lägesbild
- Tydlig ansvarsfördelning
- Anhöriga som centrala aktörer
- Involvera det civila samhällets organisationer
- Involvera även kritiska aktörer
- Se individerna, inte enbart de ideologier som dessa förespråkar
- Beakta genusperspektivets betydelse för insatserna
- Följ upp det förebyggande arbetet kontinuerligt

Skara kommuns handlingsplan utgår från rekommendationerna och är anpassade till lokala behov.

Metod

Samordningen av kommunens förebyggande resurser för att förebygga våldsbejakande extremism sker genom det lokala brottsförebyggande rådet.

Att förebygga förekomsten av våldsbejakande extremism är av avgörande betydelse för att förhindra att odemokratiska krafter får fäste i samhället. För att göra detta krävs ett väl fungerande och långsiktigt samarbete mellan de aktörer som på olika sätt berörs av frågan. Det handlar om både offentliga verksamheter så som kommun, skola, fritidsverksamhet, socialtjänst, polis och säkerhetspolis samt aktörer inom civilsamhället så som idrottsföreningar, ungdomsorganisationer och religiösa samfund.

Våldsbejakande extremistiska miljöer

Autonoma miljöer

Den autonoma miljön driver sakfrågor som generellt tilltalar många människor. Den arbetar bland annat mot rasism, nazism, sexism, homofobi, för en bättre miljö och djurens rättigheter. Dessutom är den antikapitalistisk, antiimperialistisk, USA- och Israelfientlig, arbetar för flyktingars rättigheter och för ett socialistiskt samhälle som baserar sig på rättvisa och jämlikhet.

De anser att deras mål kan nås genom en våldsam revolution. Ett kännetecken är deras hyllande av ickedemokratiska regimer.

Vit makt-miljöer

Vit makt-miljön utgörs av olika grupperingar som strävar efter ett oblandat etniskt homogent samhälle där inslag av andra kulturer ska bekämpas. Grupperna är motståndare till invandring och det förekommer föreställningar om att ett raskrig pågår där vit-makt-miljön ser sig som anförare till att olika ”raser” ska samexistera i världen vid sidan av varandra. Olika konspirationsteorier och hat gentemot grupper förekommer såsom muslimer och judar. Miljön har omfattande aktiviteter på nätet och har vuxit de senaste åren. Då många är aktiva på nätet men kanske inte deltar på samma sätt i fysiska möten är det svårt att bedöma omfattning.

Religiösa extremistmiljöer

Begreppet islamistisk är bildat av ordet islamism och syftar till ett synsätt där islam uppfattas som en hel samhällsordning och därmed innefattar politiska perspektiv. Ordet islamism används i många fall för att beskriva den inriktning som ser islam som allomfattande och den ideologiska modellen för ett lands styrelseskick. Till skillnad från den uppfattning där islam ses som en religion.

Begreppet våldsbejakande islamistisk extremism används för att beskriva den extrema miljö och de personer som ser våld som ett legitimt medel för att uppnå ideologins mål.

Generella förebyggande insatser

Kommunen genomför långsiktiga och breda insatser som omfattar samhällets alla medborgare men framförallt barn och ungdomar. Det kan gälla hälsovård, utveckling av social och kognitiv kompetens på förskola, skolans kunskaps- och demokratiuppdrag. Ett brett spektrum av yrkesverksamma inom till exempel skola, fritids- och ungdomsverksamhet, hälsovård och föreningar bedriver ett generellt förebyggande arbete.

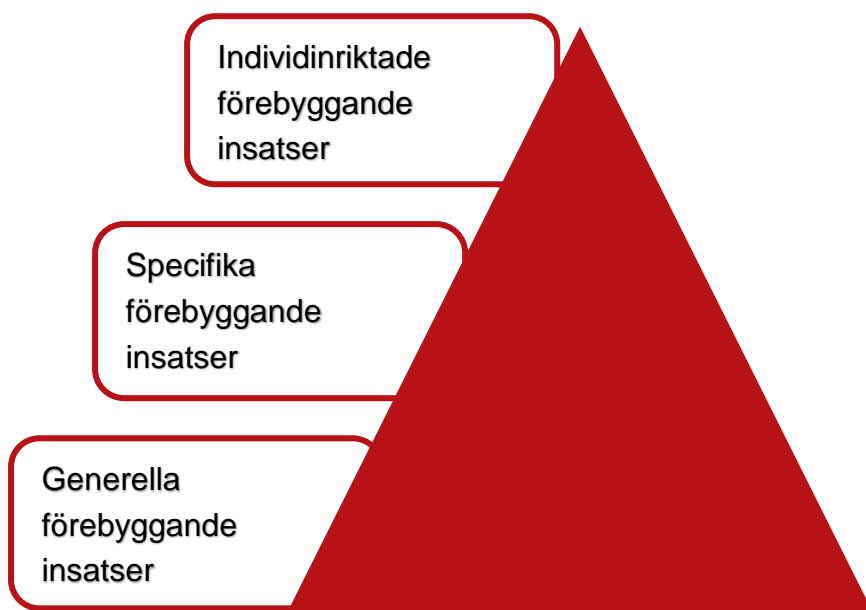
Specifika förebyggande insatser

En mer målinriktad insats mot specifika problem eller unga i riskgrupper. Insatsen är resursorienterad och siktar på att erbjuda andra alternativ. Skolpersonal, socialsekreterare, poliser och andra ska samverka lokalt på denna nivå.

Individinriktade förebyggande insatser

Utgörs av insatser som riktar sig mot den enskilde individen med riskbeteende. Insatsen går ofta hand i hand med förebyggande insatser mot riskgrupper och kan handla om att utreda, anpassa erbjudanden och åtgärder. Skolpersonal, socialarbetare och personal inom psykiatri och sjukvård är exempel på grupper som arbetar med unga på denna preventionsnivå.

Triangeln visar att det förebyggande arbetet främst handlar om att stärka den sociala hållbarheten. Detta inryms främst i kommunens uppdrag men till viss del även polisens och säkerhetspolisens. Högre upp i triangeln där riskgrupper och faktiska indikationer på våldsbejakande extremism identifieras blir polisens och säkerhetspolisens roll tydligare samtidigt som samverkan mellan kommun och polis är en viktig förutsättning. Kommunen ska ha beredskap, till exempel genom sociala insatsgrupper (SIG) för att handla när de får kännedom om en person i riskgrupp eller någon som vill hoppa av från en radikal miljö. Kommunens fokus ska ligga i botten av triangeln där förebyggande och främjande insatser ska skapa goda förutsättningar att nå så brett som möjligt.

Målområde 1. Organisation och samordning

Arbetet mot våldsbejakande extremism kräver samverkan, samsyn och samordning mellan olika förvaltningar externa myndigheter och andra samhällsaktörer.

Mål 2020

Väl fungerande samordning inom kommunens olika verksamheter och med andra samhällsaktörer för att identifiera och förebygga våldsbejakande extremism.

Aktivitet 2018 -2020	Ansvarig för aktiviteten
Utveckla samverkan och samordning mellan berörda förvaltningar och polis.	BRÅ ¹ , VBE-grupp ² i samverkan med respektive nämnd.
Utveckla samverkan med Föreningslivet och andra ideella aktörer.	BRÅ, VBE-grupp

¹ Lokalt brottsförebyggande råd

² Lokal arbetsgrupp mot våldsbejakande extremism

Målområde 2. Kunskap och stöd

De som på olika sätt medverkar i det främjande och förebyggande arbetet behöver kompetensutveckling för att möta de unga som är i riskzonen för att hamna i våldsbejakande miljöer. Information om våldsbejakande extremism behöver finnas tillgängligt för alla medborgare och det behöver finnas tydlig information om var stöd och hjälp finns att få.

Vid framtagandet av konkreta åtgärder spelar genusperspektivet en viktig roll då våldsbejakande extremistiska grupper oftast utgörs av pojkar och män som av ideologisk själ kan motsätta sig jämställdhet och flickor och kvinnors lika rättigheter.

Mål 2020

Kommunens personal ska ha en grundläggande kunskap om våldsbejakande extremism och riskmiljöer.

Verksamheter som kan beröras av våldsbejakande extremism har rutiner för att arbeta med frågan.

Aktivitet 2018 - 2020	Ansvarig för aktiviteten
Ta fram och efter behov revidera den lokala lägesbilden. Hitta former för omvärldsbevakning exempelvis via sociala medier.	BRÅ, VBE-gruppen
Säkerställa att kontaktpersoner finns från skola, fritid, och socialtjänst för att bevaka frågan i verksamheterna.	BRÅ, VBE-gruppen
Utveckla rutiner för skola och fritid i kontakten med socialtjänst och polis om bl. a. våldsbejakande extremism	BRÅ, VBE-gruppen
Rutiner för informationsdelning till berörda aktörer inom kommunen och till externa aktörer.	BRÅ, VBE-gruppen

Målområde 3. Situations- och behovsanpassade åtgärder

Om kommunen får kännedom om risk för eller pågående våldsbejakande extremism ska kommunens verksamheter ha beredskap för att i samverkan med polis och säkerhetspolis hantera den uppkomna situationen.

Mål 2020

Kommunen, polisen och säkerhetspolisen ska ha förmåga att snabbt och samordnat hantera radikaliserings- och våldsbejakande extremism på individ – och gruppnivå.

Aktivitet 2018 – 2020

Ansvarig för åtgärden

Ta fram rutiner för stöd till drabbade personer.

BRÅ, VBE-gruppen

Anpassa verksamheternas planer för hantering av samhällsstörning och extraordinära händelser.

BRÅ, VBE-gruppen i samverkan med respektive nämnd.

Ansvar och uppföljning

Kommunstyrelsen ansvarar för att följa upp mål och aktiviteter varje år. Det lokala brottsförebyggande rådet och arbetsgruppen mot våldsbejakande extremism i samverkan med berörda nämnder bidrar till att arbeta mot målen och ansvarar för att insatser genomförs.